

De Ark Ede Toerusting in het seizoen 2018 - 2019

Aantekeningen bij de toerustingsdienst op
zondagmorgen 5 mei 2019

9. Bevrijd

n.a.v. Psalm 68

Volgens veel deskundigen is er geen Psalm zo moeilijk als Psalm 68.

De verschillen in uitleg zijn groot. Iemand telde eens vierhonderd varianten. Deze betreffen vooral de betekenis van beelden en woorden maar de exegese van complete tekstfragmenten.

Het is een lange, indrukwekkende Psalm. De dichter bezingt de grootheid en majesteit van God. Hij ziet daarbij terug op wat de HERE in het verleden voor Zijn volk heeft gedaan en looft Hem, om wat Hij nu doet. God is altijd trouw geweest voor zijn volk. Hij zal dat ook blijven!

In grote lijnen is dit lied als volgt in te delen:

Verzen 2-7 oproep om Gods naam te bezingen

Verzen 8-24 herinnering aan Gods grote daden in het verleden

Verzen 29-32 gebed om openbaring van God onder de volken

Verzen 33-36 oproep aan volken om God te prijzen

Verlossing van Israël

In de verzen 2 tot 7 staat het eigenlijke thema: God bevrijdt Israël en vernietigt zijn vijanden. Hij is de grote Aanvoerder in de strijd: 'God staat op', Hij verlost Zijn volk en de gevolgen zijn meteen zichtbaar: de vijanden worden verstrooid. Te denken is aan de uittocht uit Egypte. Vs. 2 is een verwijzing naar Numeri 10:35, waar Mozes zegt, als de ark (van het verbond) wordt meegevoerd: 'Sta op HERE, opdat Uw vijanden verstrooid worden en uw haters van uw aangezicht wegvluchten.'

In de verzen 8-15 laat de dichter zien dat God ook in het verleden heeft verlost. Hij zinspeelt op de tocht door de woestijn (Exodus 13 : 21, 22) 'de wildernis', toen de HERE voor het volk uittrok in de wolk. De aarde beefde toen de HERE sprak op de Sinai. Wonderlijk verzorgde Hij Zijn volk (vss. 10, 11, vgl. Exodus 19:16; 20:18)). En toen de Israëlieten Kanaän binnentrokken, vluchtten de koningen voor het machtswoord van de HERE. Veel strijd en onrust is daarna gevolgd door de ontrouw van het volk. Maar de HERE heeft telkens gered, tot nu toe. Ook tegenwoordig. God zal Zijn trouw aan Israël niet vergeten. Zijn volk is een teken. Zelfs na de Shoa (in Israël herdacht op 2 mei j.l., de z.g. Yom Hashoa, de dag van de verwoesting). Sinds 1948 woont Israël weer in het land van de belofte. De stammen keren terug (alya).

Opvaart naar Sion

De HERE God kiest de berg Sion als Zijn residentie. Deze berg wordt in deze Psalm tegenover het gebergte van Basan geplaatst (vss. 16, 23), de tegenwoordige Golanhoogte. Basan is beeldspraak voor machtige volken. Vooral Aram, het huidige Syrië. Sommige uitleggers vatten deze naam op als een verwijzing naar de ballingschap, die dan nog moet plaatsvinden, maar waar Israël ook uit zal worden bevrijd. (Overigens is de ballingschap waarschijnlijk ook de tijd waarin deze oude Psalm zijn definitieve vorm kreeg.) Maar God wil wonen op de berg Sion waarbij Basan verbleekt. Hij verkiest Israël. Daar, in het heiligdom, op de Sion eindigt de tocht van de ark (beeld van Gods aanwezigheid), die bij de Sinai begon.

Koning David had vaak oorlog te voeren. Heidense volken bedreigden voortdurend het volk van God. Maar God gaf telkens de overwinning. Hij ging als het ware voorop. Tegen Hem kon geen leger standhouden. Daarom wordt de HERE geprezen om Zijn hulp, terwijl (vss. 25-28) de feeststoet wordt getekend die de ark de Sion op draagt. Het slot van de Psalm is een loflied op de majesteit van God.

Er zijn er die veronderstellen dat Psalm 68 is gedicht naar aanleiding van de geschiedenis van de terugkeer van de ark naar Jeruzalem ten tijde van koning David (zie de verzen 18-19). De geschiedenis staat in 2 Samuël 6: 11-19. De ark was door de Filistijnen veroverd en, nadat de Filistijnen haar hadden teruggezonden (I Samuël 4), door de Israëlieten zomaar op een boerenschuur opgeslagen (I Samuël 6; 7 : 1). Als koning David na jaren de Filistijnen verslaat (2 Samuël 5 : 17-25), brengt hij de ark naar de berg Sion. Hier wordt later de tempel gebouwd. In het binnenste heiligdom zal straks de ark worden geplaatst. De ark is als 'de troon van God'.

Zo houdt de HERE Zelf Zijn intocht in Jeruzalem, de stad die Hij heeft uitgekozen tot Zijn woonplaats. Daarom zegt de dichter (vs. 19): 'U bent opgevaren naar de hoge'. Dan gaat het niet meer over de ark, maar over God Zelf die voor Zijn volk uitging en de overwinning gaf. En een overwinnaar voert altijd gevangenen mee en de buit van het overwonnen land. Die buit wordt dan uitgedeeld onder het volk en de militairen die hadden overwonnen. Maar de dichter wil er de nadruk op leggen dat GóD de overwinnaar is. Daarom zegt hij: 'U hebt gevangenen meegevoerd; U hebt gaven in ontvangst genomen onder de mensen'. In feite komt de behaalde buit de HERE toe. Wat uitgedeeld

wordt komt van Hém. Bij de feestelijke opvaart van de ark deelde ook koning David aan het volk geschenken uit. Heel het volk moest in de vreugde delen. (2 Samuël 6 : 19).

Profetie

De apostel Paulus verbindt de tekst en deze geschiedenis met de hemelvaart van Christus en aan Zijn zitten aan Gods rechterhand (zie Efeze 4:8). Het opvaren van de HERE God naar de Sion en zijn binnengaan in het heiligdom (vss. 18, 19) is een verwijzing naar de hemelvaart en van de aanvaarding van het koningschap door Christus. De uit-de-dood-opgestane Here Jezus stijgt op naar de hemel als Overwinnaar over de grote vijanden: de duivel, de zonde, de dood. Hij maakt die vijanden tot zijn krijgsgevangenen. Van nu af aan zijn ze aan Hem onderworpen. In koninklijke macht deelt Hij dan vanuit de hemel, zittend aan Gods rechterhand, Zijn gaven uit. Geen stoffelijke gaven zoals eens koning David. De Heiland geeft andere gaven: die van de Geest. Psalm 68 zinspeelt erop, Paulus kijkt er na Pinksteren op terug. Zó maakt Christus het feest voor Israël en Kerk compleet (fragmenten overgenomen uit www.holyhome.nl/bijbelstudie-439).

Vrij

Psalm 68 is een echt 'bevrijdingslied'. Die titel is er deze keer dan ook boven gezet. Dat past bij deze zondag 5 mei 2019, Bevrijdingsdag. Andere titels in sommige vertalingen luiden: Overwinningslied (HSV), Gods zegetocht (NBG'51). Hoe het zij: God bevrijdt Israël – Psalm 68 zingt ervan. Ten diepste gelooft Israël dat de Messias dit doet.

Voor christenen is bevrijding en vrijheid vooral te danken aan de Here Jezus. In een discussie met schriftgeleerden zegt Hij: 'Als de Zoon u vrijgemaakt heeft, zult u werkelijk vrij zijn' (Johannes 8:36). Jezus bevrijdt van alle vreemde machten, geestelijk en zakelijk. Waarbij de eerste de bron van de tweede is. Wie geestelijk vrijgemaakt is, is ook zakelijk vrij. Jezus bevrijdt van zonde en uit de overheersing van satan. Op Golgotha is het geschied. En de definitieve verlossing nadert, want Christus komt weer! De bekende Duitse theoloog Oscar Culmann vergeleek deze heilsfeiten met de historische gebeurtenissen van D-day en V-day. Op 6 juni 1944 landden geallieerde troepen op de stranden van het Franse Normandië. Toen werd Nazi-Duitsland verslagen. Maar het duurde nog tot mei 1945 dat Europa helemaal was bevrijd. In Jezus Christus is de beslissing gevallen. De victorie staat nog uit. Laten wij ondertussen de vrijheid niet verkwanzelen. Eens signaleerde Paulus tot zijn grote schrik dat dit kan gebeuren: 'Sta dan vast in de vrijheid waarmee Christus ons heeft vrijgemaakt [...] Want u bent tot vrijheid geroepen' (zie Galaten 5:1 en 13).

Favoriet

De 'moeilijke' Psalm 68 is door de kerk uit volle borst gezongen om God te prijzen en in dagen van grote moeite bij Hem steun te zoeken, bijvoorbeeld in de tijd van/na de Reformatie. Deze Psalm is de *Marseillaise* genoemd van de Hugenoten in hun strijd om godsdienstvrijheid sinds 1560 in Frankrijk. Verzen als 'De Heer zal opstaan tot de strijd', 'Geloofd zij God met diepst ontzag' en 'Gij Koninkrijken zingt Gods lof' zijn eeuwenlang bekende psalmverzen voor het calvinisme gebleven, zonder dat de zangers enige weet hadden van de moeilijkheden die de tekst aan geleerde vertalers ook toen reeds moet hebben geboden (uit dr Jochem Douma, *Psalmen*).

Bevrijding en vrijheid

'Nederland werd op 5 mei bevrijd van de bezetter. Maar of die bevrijding ook tot echte vrijheid geleid heeft, betwijfel ik meer en meer. Als het dreigingsniveau hoog is. Als deskundigen haast unaniem aangeven dat de vraag niet is óf er een aanslag komt, maar alleen waar en wanneer, denk ik dat 'bevrijding' heeft plaatsgevonden, maar 'vrijheid' helaas nog niet werd verkregen.[...] Want we moeten 'bevrijding' niet verwarren met 'vrijheid'. Anderen kunnen je bevrijden, maar aan vrijheid moet ieder voor zichzelf keihard werken. Vrijheid betekent respect voor de ander, tolerantie, ruimte geven aan de medemens' (uit: 'Wel bevrijd, maar nog niet vrij', door Binyomin Jacobs (opperrabbin van het Interprovinciaal Opperrabbinat en bestuurder van het Rabbinical Center of Europe)).

Gespreksvragen

1. Welke beelden laten Psalm 68 jou zien? Welke spreken je aan en waarom?
2. Net als andere Psalmen beschrijft Psalm 68 geschiedenis. Welke? En wat heb jij hieraan?
3. Paulus verbindt deze Psalm met de Here Jezus Christus. Wat vind jij hiervan? Wat betekent Hij voor jou als Bevrijder? En hoe vrij ben jij? Wat doet de Geest op dit punt in jouw leven? En in de gemeente?
4. Psalm 68 hoort tot de Top Tien van meest gezongen Psalmen. Waarom, denk je?
5. Wat roepen de historische dagen van 4 en 5 mei bij jou op?
6. Wat is het verschil tussen bevrijding en vrijheid?
7. Het motto van Bevrijdingsdag 2019 luidt 'Geef vrijheid door'. Hoe doe jij dit?